

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X évfolyam.

FIUME, szerda 1913. május 21.

112. szám

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám: 229).
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, 1 em.
Nyomda telefonszáma (lapzártá előtt) 400.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:

Évesre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hétre 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Bosznia jövő vasuti hálózata.

—«0»—

Rövid időn belül kerül előterjesztésre egy a budapesti, mint a bécsi parlamentben Bosznia-Hercegovina vasuti hálózatának ki és átépítésére vonatkozó javaslat, amely tudvalevőleg 1912. december havában a bosnyák parlament egyik viharos ülésén már elfogadtatott.

Eme javaslat II. és III. szakasza a következőket tartalmazza:

Bosznia és Hercegovina kötelezik magukat az építés megkezdésétől számított legfeljebb 6 éven belül — az előmunkálatoknak azonnal megkezdése és sürgős befejezése mellett — a következő vasuti vonalakat ki, illetve átépíteni:

- Banjaluka—Jajce, rendes nyomtávu.
- Samac—Doboj, rendes nyomtávu.
- Bugojno—Arzano, keskeny vágányu.
- Doboj—Sarajevo, átépítés rendes nyomtávura.
- Jajce—Bugojno, átépítés rendes nyt. Bugojno—Rama, rendes nyomt. Rama—Mostar, átép. rend. rend. nyt.
- Brcka—Tuzla, rendes nyomtávu, elágazással Bjelina és Ráca-ra (Posavinai vasut.)
- Doboj—Tuzla, átép. rendes nyomt.

Ezek szerint tehát Bosznia és Hercegovina vasuti részben rendes nyomtávu vonalakká alakítatik át, részben pedig új vonalakkal bővítetik ki, úgy hogy ezen átalakítások és új vonalak építésének befejezése

„A Tengerpart“ tárcája

Az élet rabja.

A nehézkes omnibusz, mely a Montparnassi vasutállomást a de l'Etoile térrel összeköti, épen indulóban van. Bensejében esemény, komor februári napon csak egy szabad hely van már, keskeny, alig látható hely egy kövér polgárasszony és egy érdemrendekkel diszitett ur között. Az asszony terebélyes ölében nagy piaci kossár, az ur — előbb valószínű tényleges katonatiszt — arcán kaján gyűlölködő kifejezés és világosan érthető düh: „miért nem indulunk már?”

E pillanatban kicsi, sovány éltés urat segít föl a kalauz és tuszkol be a koci belsőjébe. A sok térd között, amelynek mindenkire rálép, miközben minden utjában levő esernyőt fellök, végre bejut az egyetlen ülőhelyre, a haragos öreg ur s a terebélyes polgárasszony közé.

Az egész ember csupa bocsánatkérés, a mit senkisémet méltat. Az érdemkeresztes ur kifeszíti könyökét, hogy lehetőleg eltolja magát, a polgárnő telt formáinak bőségével majd agyonnyomja. „Pardon!” — fordul mindkét szomszédja felé, mialatt a koci stenigazában nekiindul utjának.

után Ausztria-Magyarországnak az annektált tartományokkal való viszonylatában vasutpolitikailag a maitól teljesen eltérő, következő új helyzete lesz:

Magyarország:

1. Új esatlakozást kap Samactól Dobojig, a bosnyák államvasutaknak Bosnabrod-tól 84 kmtr. távolságban fekvő állomásig és ezzel a budapest—sarajevo vonal mintegy 40 kilométerrel rövidül meg, miáltal a furvardiakban egy mérsékelt redukción fog beállani.

2. A brcka—tuzla—bjelina—raei vonalakkal Magyarország részére hozzáférhetővé lesz téve Boszniának ama kicsiny része, mely Tuzlától északkeletre fekszik.

Ausztria:

1. A banjaluka—jajcei vonal által Ausztria délnyugati része és részben az északi nyugati, de teljesen a déli és délnyugati összes tartományai — a tarifai helyzet eddig uraló sziszek—bródi 161 kilométeres Máv. vonal elkerülésével — Doberlin—Banjalukán át kedvező összeköttetést kapnak egész Bosznia és Hercegovina déli részével Metkovic, Trebinje, Gravosa és Zenikáig, nemkülönben a keleti részével a Szandzsák határon Uvac és Szerbia határán Vardisteig.

2. A bugojno—arzano—rama és rama—mostari vonalakkal Bosznia és Hercegovina szíve a dalmát kikötő városok érékköréhez lesz kapcsolva.

Ha már most ezen jövődó térképet megnézzük, rögtön látni fogjuk, hogy itt nem kizárólag Bosznia helyi érdekeit érintő vasuti építkezéstről van szó, hanem arról, hogy ezen vasutépítési programm kerestülvitelével Magyarország boszniai közgazda-

sági érdeke Ausztriával szemben óriási vérséget fog szenvedni, mert ma-holnap módjában lesz Ausztriának Magyarország teljes elkerülésével a bosnyák piacot ipari termékeivel — önmaga alkotott tarifák mellett — ellátni, ami Bosznia okkupációja óta az osztrák közgazdasági köröknek hön óhajtott vágya.

Es ezen vágyuk rövid időn belül egészen teljesülni fog, ha az Ausztria által tervbe vett és részben már építés alatt álló rudolfswert—möttling—károlyvárosi vonal s ezen vonalnak Tschernembl állomásától tervezett mellékvonala elkészül, amely az ogulin—knini vasutba fog beágazni és ezzel kizárólag osztrák érdekeket szolgáló vasuti összeköttetést létesítenek Bosznia és Hercegovinával, valamint Zara, Sebenico és Spaiato dalmát kikötő városokkal.

Kereskedelmünk és iparunk boszniai relációjának jövődó szomorú helyzetét igazán csak akkor érthetjük meg, ha megtudjuk azt, — amivel az osztrák érdekkörök már az ősz óta dicsekednek — hogy a magyar kormány teljesen kiadta kezéből azt a fegyvert, amelylyel a tekintetbe jövő osztrák-bosnyák viszonylatok tarifaképződését döntően befolyásolhatta volna. Nevezetesen az osztrák kormány óhajának eleget téve garantálta azt, hogy a sziszek—doberlini Máv. átmeneti vonalra ugyanazon díjtételek fognak az „Osztrák-bosnyák köteleki díj szabásokrak” rendelkezésére állni, mint a minők a többi összes Máv. vonalakon érvényben lesznek.

Egy további és az osztrák érdekeknek nem kevésbé fontos megállapodása a két kormányak az, hogy K. k. Militaerbahn Banjaluka—Doberlin vonalain ugyanazon

elég ideje legyen egy messze lévő penzióba elgyalogolni, ahol hattól fél nyolcig néhány tanulóknak, kik az egyetemet látogatják, előkészítő órát adott. Nyolc órakor már a Vanaboste intézetben van dolga. Reggelijét, mely egy szelet kenyérré lehetőleg vékonyan kent vajból állott, utközben fogyasztotta el. Tíz óra felé hazament lakására, ahol néhány növendéke várt már reá. Most három óra, amely elég idő még arra, hogy második szerény reggelije után egy leánynevelőintézetbe mehessen tanítani, ahol hála Istennek, magas korára való tekintettel, szabad bejárata van. Még öt órája lesz ma, három a diner előtt, kettő azután, akkora vége lesz nipteendőinek.

Az omnibusz ment, megállt, tovább indult, ismét állt, hogy időt engedjenek az utasok távozására vagy az ujonnan érkezettek felszállásához — de a tanár fáradhatlanul olvas, javít, itt egy nyelvtani, ott egy mondatszerkezeti hibát téve jóvá. És azalatt a szabadoktatás e szegény ördöge, mindig arra az összegre gondol, amit így megkereshet. Egykori kollégája, Claude Larcher, aki azóta ujságíró lett, beajánlotta egy gazdag orosz hölgnél, kinek kicsi beteg fiacskáját tanítja irni-olvasni. Ezért az óráért harminc frankot kap honoráriumképen. Hosszu, vesződséges életpályáján még nem

egységtételek alapján megállapított díjtételek lesznek érvényben, mint amilyenek a bosnyák államvasutak vonalain s hogy ezen díjtételek Doberlintól a bosnyák államvasutak összes állomásaira minden megtörés nélkül, egységesen számítatnak.

Ha tehát a kilátásba helyezett fenti vasuti építkezés befejezésével a doberlin-sarajevo összeköttetés a közbeeső donji-vakuf-lasvai keskenyvágányu vonallal megtörve lesz is, a fenti intézkedés következtében ez tarifailag kifejezésre nem jut.

Képzeltető tehát, hogy minő kedvező fuvardíjtételeket fog élvezni a jövőben az osztrák ipar és kereskedelem a boszniai viszonylatban, ha ezen fuvardíjtételek megállapításához a magyar kormánynak alig lesz hozzászólása. Hisz megtörtént már most amikor az osztrák áruk bosznai útjokban hosszú magyar vonalakat kénytelenek transzitirozni, hogy a bosnyák köteléki díjszabások olykép lettek megállapítva, hogy ezzel a magyar termékeknek Boszniába való szállítását ugyszólván lehetetlenné tették, mert az osztrák díjtételeket a magyar díjtételekkel szemben oly mérsékeltlen állapították meg, hogy a magyar közgazdaság ezt a versenyt kellően ellensúlyozni absolute nem bírja.

Vegyük példának a Budapest és Bécs—Sarajevo közt fenálló következő díjtételeket:

Budapest—Sarajevo 685 kmtr. II. áruosztály díjtétele 950 fillér, Bécs Südbahn—Sarajevo 937 kmtr. II. áruosztály díjtétele 1056 fillér.

Miután a fentiek szerint Bécs 292 kilométerrel, vagyis 43 százalékkal távolabb fekszik Sarajevótól, mint Budapest, természetes és helyes való volna, hogy a bécsi díjtétel ugyancsak 43 százalékkal magasabb lenne a budapesti díjtételnél, vagyis ha az 1056 fillér helyett 1358 fillérben volna meg.

Még indokoltabb teszi ezt ama körülmény, hogy bécs—sarajevo viszonylat három vasuton és pedig a Déli, a Máv. és a bosnyák vasuton át irányít, míg a budapest—sarajevo viszonylat csak a Mávot és a bosnyák államvasutakat veszi igénybe.

Tudni kell ugyanis, hogy egy fuvardíjtétel képződését előnyösen befolyásolja az a körülmény, ha az minél kevesebb vasuton át van összeállítva s ha egy-egy vasuton mennél nagyobb távolság lesz igénybe véve.

volt ilyen szerencsése soha, azért egy szép álom él lelkében: huszonhét év óta hűségese hitvesét két hétre a tenger mellé szeretné vinni. Idáig ez lehetetlen volt. Az élete eddig kemény, rideg küzdelem volt a létért, sok gondnal, kevés örömmel. Tizenkilenc éves korában már megkezdte az órákadását. Saját vizsgái leteltével elvette egyik tanárának leányát.

Az első évben a beszerzett butorokat kellett lefizetni, a második évben már első gyermekre kellett keresni. Azután a második, harmadik, negyedikre. Ma már két leánya férjnél. Az egyiket egy kereskedő, a másikat egy ügyvéd vette el. Mindkét veje azelőtt tanítványa volt. Miután hozományt nem adhatott nekik, szerződésileg kötelezte magát évenként ezer frank apanázst adni. Ez már kétezer frank, amit muszáj megkeresni. Fiai közül az egyik az idén hagyta el a katonai nevelőintézetet, ennek is ezer frank zsebpénzt kell juttatni. És másik fiára is kénytelen gondolni, mert anyja nem szeretné, ha ez többi testvérei miatt megrövidülne. Azonkívül a vidéken lakik az öreg nagynéni, aki éhenhalna, ha a szerető öccse háromszáz frank nyugdíjat nem küldene neki évenként, nem is szólva felesége anyjáról, ki állandóan náluk lakik. És ezt mind a tanárnak kell megszerezni, akit nem is valami nagyon jól fizetnek. Gyakran három, négy, ötszáz frankot óránként, ritkábban ha hat frankot

Igy például ha egy 250 kilométeres távolságnál a II. osztályu díjtétel 310 fillér, akkor egy 1000 kilométeres távolságnál ezen díjtétel nem a négyszeresére, vagyis 1240, hanem csak 972 fillérre emelkedik.

Azt hiszem ezen példával eléggé illusztráltam Magyarországnak jelen hátrányos tarifai helyzetét is.

Mindezekhez ha hozzávesszük még azon sajnálatos, de elvitázhatatlan tény, hogy az osztrák kereskedelem és ipar a magyar kereskedelem és iparral szemben mennyire fejletten milyen tőkéerős, akkor nem kell erős fantázia ahhoz, hogy boszniai közgazdasági érdekeink nyomoruságos helyzetét magunk elé képzelhessük.

Csak azt nem tudom megérteni, hogy közgazdasági érdekeink legfőbb istápolója s öre: kereskedelemügyi miniszteriumunk miért nem gátolja meg osztrákoknak Magyarország ellen irányított eme önző gazdasági merényletét?

Kalisch A.

Ujdonságok.

—«0»—

BRÓDY SÁNDOR KALANDJA.

Bródy Sándor, hazai irodalmunk egyik büszkesége, tudvalevőleg, Abbáziában nyal. Pompás szinben van, betegségeinek már semmi nyoma, kitünően érzi magát, látszik, hogy fizikumára is, kedélyére is jótékonyan hatott a kéklő tenger, a szindus délszaki flóra, a szép pesti asszonyok, a kaszinói játék kéjes izgalmi, az abbáziai vendéglők esapni való kosztja, a Quarnero-kávéház élvezhetetlen kávéja és minden egyéb, amit Abbáziában ingyen és drága pénzért kap a pesti „gyökér“.

Nagyszerűen telnek a kitünő író napjai. Pénteken megírja közismert „Pesti kis tükrét“ Az Ujság vasárnapi száma részére, a hét többi napjain pedig kiül a strandra és vagy néhai jó Mikes Kelement utánozza, vagy a kívánatos asszonykakat fixirozza. Ezt a kellemes egyhangúságot mi sem zavarta mindaddig, amíg meg nem érkezett Kéry Pál, Az Est kitünő haretéri tudósítója, a nagy balkán-ember. Az ő megérkezésével egyszerre vége lett az idyllikus állapotnak. Kéry Pál eddig is mint „hecemeister“ volt ismeretes, de amióta a balkánt, a fekete vizet kap egy leckeadásért. Ilyen nem remélt szerencse, mint a gazdag orosz hölgy, még álmodozásba is vitte.

Jóságos mosolylyal gondol erre a bátor H. O. apó — ahogy őt gondozatlan külseje miatt tanítványai elnevezték. Nem törődik két szomszédjával, akik majd összepréselik s a többi utasokkal, akik gunyos vagy esufundáros tekintettel mustrálgatják kopott ruházatát s a sok papírt, ami a rongyos aktatáskából előkerül.

Az ő szeme, miközben a hibákat javítja, napsugaras tájképet lát a normandiai tengerparton. olyanokat, aminőket az illusztrált lapok képeiből ismer, hiszen Párisot sohasem hagyta el. Látja a tengert „maman“-t, ahogy ő nejét nevezi, a purpureum mare partján, ahogy ezt az ő kedves Virgilje nevezi...

S mikor végre kocsija célhoz ért, könnyedén ugrik le és siet a szálló felé, ahol az orosz hölgy lakik. A szegény ördög esupa buzgalomból elfeledte cipőjét letisztítani s az előkelő portás, a mint az ismerős kis, kopott emberke előtt elsuban, megvetőleg szól a mellé álló libériás inashoz:

— Anyu pénzét keres, mint a szemét és abelveti, hogy bérkocsin hozatná magát, ide, hogy tisztán, esinosan nézne ki, mindig gyalog baktat a — vén smucián.

Paul Bourget.

zeket járja, amióta lőpórfüstöt szagolt és hadvezérekkel, meg letört török nagyságokkal tárgyalt, azóta egyszerűen „ráutazik“ jöhíszemü embertársai tekintélyére.

Kéry Pál Abbáziából adja be az olvasóknak a legvéresebb csatákat. A Quarnero terrasán idegborzongatóan folyik tollából a szerencsétlen törökök vére, de szerencsére — ezt nemcsak az olvasó, hanem ő sem látja. Kétségtelen, hogy a sok piros, meleg embervérpazarlása nagy munka, de hát Kéry már edzett idegekkel rendelkezik és mikor a halottak és sebesültek a levélszekrénybe kerültek, akkor neki vág a strandnak és keresi azt a médiumot, akivel egy jó viccet lehet elkövetni.

Legutóbb Bródy Sándort, a esendes lelkű, poétikus hangulatu, lány szívű írórt szemelte ki. Igaz, hogy Bródyban kemény emberére akadt, mert bizony megtörtént, hogy a esendes lelkű író idő előtt átlátott a szítán és derékban törte ketté Kéry balkáni terveit, egy „ugratás“ azonban sikerült. Ime, így történt:

Kéry összebeszélte G. Ilonkával, egy bájos, szellemes pesti fruskával, hogy viribus unitis „felhuzzák“ Bródyt. Kéry oda ült a strandon Bródy mellé és mikor G. Ilonka „véletlenül“ arra ment, ravaszul ekként szolt hozzá:

— Mit szólsz ehhez a babához?

— Ezzel szivesen megismerkednék — szolt fenhargon Bródy — ha...

— Ha? — kérdezte a leány oda fordulva.

— Ha magyar volna! — egészítette ki a mondatot az író.

A társalgás megindult a nélkül, hogy Bródy bemutatkozott volna. Egyszerre így szolt Bródy:

— Szeretném magácskát lefesteni!

— Ugy, hát ön fest?

— No, nem éppen jól. Hanem tudja mit? Irok magácskáról egy novellát.

— Talán író?

— Ahogy vesszük. És ön, nagysádka, szereti az irodalmat?

— Oh igen. Állandóan olvasom Molnárt, Szomaházyt, Lengyelt, Birót, Bródyt...

— Bródyt is? — kérdezte mohón az író, nem vevén észre azt az arc-gymasztkát, a mivel a háta mögött Kéry a leánykát dirigálta.

— Őt is, de — tudja — az igazat megvallva, Bródyt nem nagyon szeretem. Hogyan is mondjam: olyan nagyokat mond, a miket senki sem hisz el. Nincs benne semmi realitás. Aztán a stylusa!...

— Igen? — kérdezte nagyot nyelve a kitünő író. Hát tudja meg, nagysádka, az a Bródy én vagyok.

— Hahaha! — kacagott a leány — nekem akárja ezt a keféet beadni. Nekem, a pestinek?

— De kérem — méltatlankodott Bródy — itt a barátom: Kéry Pál, aki igazolhat engem.

— Pardon! — ugrott fel egyszerre Kéry — azonnal vissza jövök!

És a következő pillanatban eltűnt a sűrű bokrok között. Mire Bródy feléledt, már G. Ilonka csengő kacagása is csak 20 lépésről hallatszott. Ekkor tudta meg Bródy, hogy egy újabb Kéry-féle viccenek ugrott be, de már nem segíthetett. Bosszusan kiáltotta Kéry után:

— Megállj, Pali, jössz még te az én utcámba!

Csak természetes, hogy egy óra múlva az egész fürdő tudta a pajkos kalandot és mikor Bródy déltán betért a Quarneroba, minden ismerőse így fogadta:

— Kérem, tényleg ön az a Bródy?

Kéry Pál az eset óta nem jött elő. Nem mer Bródyval összekerülni, aki igen kemény revanchera tett főesküt.

Kálmán Pál.

— **Klotild főhercegnő elutazott.** Klotild főhercegnő tegnap este 6 órakor leánya és udvarhölgye: Szirmay grófnő kíséretében elutazott Fiuméből. A pályaudvaron Wickenburg István gróf v. b. t. t. kormányzó és neje: szül. Püekler-Limpurg Zsófia grófnő eszillagkeresztes hölgy a kis Mária Marca comtesse, továbbá Martinecz apát, Balpaty Zsigmond állomásfőnök és Kubányi Árpád forgalmi főnök várták a fenséges asszonyt, aki a vonat indulásáig rendkívül szívélyesen társalgott a kormányzónéval, majd bucsuzáskor többször összeesőkolódzott vele. A vonatra felszállt Kubányi Árpád forgalmi főnök is, aki Zágrábig kísérte a fenséges asszony vonatát.

— **A József Főherceg Szanatórium Egyesület** tegnap este tartotta első választmányi gyűlését. A tagok szép számmal jelentek meg s érdeklődéssel hallgatták az elnöklő Fésüs Györgyné üdvözlő szavait, valamint a titkár magvas jelentését. Röviden ismertette az egyesület eddigi működését, azután teljesítendő munkásságát s végül köszönetet mondott a sajtónak, amely az ügy nemességéhez méltó készséggel nyitott mindig tért az egyesület céljai, eszméi terjesztésének.

Dr. Blasich Mario városi és egyesületi főorvos minél előbb megvalósítandó, gyakorlati célt tűz ki az egyesület működésének. Sürgősen fölállítandónak tartja a dispensáit. E célból ajánlja, hogy az egyesület vezetősége alkalmas helyiség átengedése céljából a városi hatósághoz, a mulhatatlanul szükséges anyagi támogatás végett pedig a kormányhoz és a központhoz forduljon. Ismételten melegen kéri a közönség adandó támogatását, hogy sikeres legyen ez a valóban szent, humánus és annyira szükséges mozgalom a tuberkulózis ellen.

A jelen voltak dr. Blasich javaslatát a legnagyobb helyesléssel fogadták s így remélhetőleg hamarosan életbe lép ez a városunk fejlődésére véghetetlenül fontos és áldásos intézmény.

Az elnökség ezuttal ismételten kéri a választmányi tagokat, hogy tagsági gyűjtőleveiket aláírásaikkal ellátva sürgősen küldjék be. Mulhatatlanul szükséges ez a tagok számának megállapítása, nyilvántartása végett.

— **Zyzda Béla meghalt.** Fiumében nagyon sok jó barátja volt Zyzda Béla budapesti műépítész, kereskedelmi tanácsos gyárigazgatónak és ezek bizonyára nagy részvétel veszik tudomásul, hogy az agilis életerős fiatalember, az első magyar nyilttengeri halásztársaságnak, a Nektonnak egyik alapítója, hosszas szenvedés után Meránban meghalt. Az öszön támadt gégebajával orvosai Afrikába küldték és ott töltötte a telet. Pár hete érkezett Meránba, ahol tegnapelőtt meghalt. Csütörtökön temetik Budapesten.

— **A telefon.** Általában valljuk és hirdetjük, hogy a telefon a jelenkor egyik leghasznosabb találmánya. És ez igaz is, mert kétségtelen, hogy a telefon, amely óriási távolságokat rövidít meg, ma már szinte elképzelhetetlen a kereskedelemben, iparban, újságírásban, stb., stb. Hozzá szoktunk és bizony nagyon megakadnánk, ha hirtelen megszűntetnék. Igaz, hogy néha, gyakran, mindig bele mérgeledünk a kagylóba, igaz, hogy a guta kerülget bennünket, mikor kapcsolást sehogy, vagy csak tévesen

kapunk, de ez nem nagy baj. Végre is, a türelem rózsát terem és ha negyedórát múlva is, de valahogy csak összejövünk azal, akit éppen keresünk. A baj ott kezdődik, ahol a telefon egyáltalán felmondja a szolgálatot. Az ilyesmire pedig a budapesti vonal egyenesen predestinálva van. Amint egy kiesít végig süvit a szél a Karszok felett, nyomban megszakad a telefon-összeköttetés. Így történt ma is. Nem süített a nap, fújt a szél, tehát elszakadtunk a világtól. Délelőtt egyáltalában nem lehetett Budapestről beszélni és így azokat a híreket, amiket rendszeresen telefonon kapunk, ma ismét táviratilag kellett beszerezni. Hogy ez milyen fáradtságos, költséges és késedelmes, arról nem akarunk szólni, de újra fel kell vetniünk a kérdést, hogy mikor kezdenek a posta-hatalmasságok arról gondoskodni, hogy ezt a lehetetlen állapotot megszüntessék? Végre is, vagy van telefon, vagy nincs. De hogy van és még nincs, az kórikus, türethetetlen, középkori. Szomorú, hogy egy kis rongyos szél egyszerűen elzárhatja Fiumét a világtól. Pedig az a telefon nem is olyan olesó. És a bérleti díjat meg kell fizetni, akár fuj a szél, akár nem.

— **Feketehimlő egy magyar gőzösön.** A kikötőben kirakodó Magyarország gőzösön pénteken a fekete himlő tünetei közt megbetegedett Szaramassis da Imbro 23 éves török származású matróz. Szaramassist a járványkórházba vitték, ahol vasárnap megállapították rajta a fekete himlőt. Még ugyanaznap délután Tauffer dr., Schweitzer dr. tengerészeti hatósági orvosokból és Minach Antal révalkapitányból álló bizottság ment fel a hajóra, ahol beoltották a legénységet s általános fertőtlenítést rendeltek el. Tegnap Jellouscheg dr. rendőrorvos beoltotta azt a 96 kikötőmunkást, akik a hajón dolgoznak. A gőzöst egyébként tegnap ismét általános mosásnak és fertőtlenítésnek vetették alá.

— **A kikötőből.** Máj. 20. Érkezett: Giustizia olasz gőzös Sfaxból, 1450 tonna foszfáttal.

Indult: Erdély magyar gőzös Keribe, üresen; Stefánia magyar gőzös Bordeauxba, 1520 tonna fával, 70 tonna cukorral, 60 tonna babbal és 120 tonna takivonattal; Kassa magyar gőzös Valenciába, 670 tonna fával, 50 tonna cukorral, 40 tonna paraffinnal és 30 tonna ásványvízzel; Olga olasz gőzös Triesztbe, 720 bál gyapottal; Pencetta olasz gőzös Antivariba, 280 tonna tengerivel és 100 tonna rizszsel.

— **Az ör fegyvere.** Tegnap éjjel a Danubius-hajógyárnál állomásozó Trabant torpedóhajó néhány matróza Cantridából jövet a hajó felé tartott. A hajógyárnál őrt álló katona nem vette észre rajtuk az egyenruhát s miután felszólításaira nem álltak meg, közéjük lőtt. A golyó az egyik haditengerészt találta, akit a katonai kórházba vittek. Sérülése szerencsére könnyű természetű a golyó a balkarjába hatolt, ahonnan kioperálták.

— **Pályázat internátusba való felvételre.** A Dmke. makói diákokthonába az 1913-14. iskolai évre 160 gimnábiumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 40, beiratási-, orvosi-, butorhasználati díj évi 40 korona. A felvételt kérő bélyegtelen folyamodványok iskolai, születési és I. osztályú tanulóknál újraoltási bizonyítvánnyal felszerelve 1913. év július 10. napjáig adandók be a Dmke. makói diákokthonának felügyelő bizottságánál. — Részletes prospektussal kívánatra készséggel szolgál a diákokthon igazgatósága Makón.

— **Tengeri balesetek.** Triesztből jelentik: Amidón tegnap reggel az Evelina vontatóhajó egy világitóhajót vontatott a Sanchettáról egy vitorlás nekiment a világitóhajónak, amelyet erősen megrongált. — A Vittorio Miccioli olasz vitorlás, amely teljes rakományával Trieszt felé haladt tegnap éjjel Umago közelében összeütközött egy kisebb gőzhajóval, amely az összeütközés után teljes gőzzel tovább ment. A vitorlás léket kapott s kénytelen volt az umagoi kikötőbe bevitorlázni. Azt hiszik, hogy a gőzös az Olga nevű olasz teherszállítóhajó. — A Slozna Braca nevű osztrák vitorlás Metkovicből Fiume felé való útjában a Canale di Curzolán zátonyra jutott. A Vila D. gőzös segítségére sietett s nyolc órai fáradozás után levontotta a zátonyról. A homokzátonyon a hajó nem sérült meg.

— **A velencei hajó kiköt Brioniban.** — Az Ungaro-Croata fieme—velencei járatán az utasforgalom érdekében e hónap 19-től kezdődőleg Brioni érintését is bevezette. A gyorshajók hétfőn és pénteken odamenet és visszajövet mindig hétfőn fogják Brionit érinteni és utasokat Fiuméből, Abbaziából és Lovranából Brioniba, innen Velencébe és vissza felvesz.

— **A Saxonia raktári tüze.** Mint megírtuk, a „Saxonia“ kivándorlási gőzös 5. számú raktárában Triesztben tűz volt, amely a gyapot, liszt és bábrakomány nagy részét elpusztította. Most utólag azt jelentik, hogy a tűz által okozott kár 300.000 koronára rug.

— **Verekedő munkások.** Rovevics Mihály és Scubel Vince grobniki vízvezetési munkások a minap munkakérdések miatt összeszólkoztak. Scubel annyira felhevült, hogy a kezében levő közüző kalapáccsal Rovevics fejére sújtott, könnyebb természetű sérülést ejtve ellenfelén. Tegnap a kalapáccsal verekedő munkást hét napi elzárásra ítélték.

— **A narancshéj áldozata.** Marinai Anna 49 éves olasz asszony tegnapelőtt eleszött egy narancshéjra s oly szerencsétlenül esett el, hogy egyik lábát törte. Beszállították a kórházba.

— **Tölténnyel játszott.** Jussich Milán 15 éves castuai fiú tegnap egy töltényt kapott valakitől. A töltényt úgy sütötte el, hogy rátaposott, de erre a játékra csunyan ráfizetett, mert a felrobbanó töltény három lábujját összeroncsolta. A fiút a fiemei kórházba ápolják.

— **A tengerbe ugrott.** Ma délelőtt 9 órakor Antal István 21 éves fiatalember a Riva Bodoliról a tengerbe ugrott. Vivoda rendőr észrevette az öngyilkossági kísérletet s Mussich révkalanz segítségével kimentette a vízből Antalt, akit beszállítottak a kórházba.

— **Az olasz borbehozatal csökkenése monarchiánkban.** Az a tény, hogy az olasz borok behozatala csökkent monarchiánkban, de egy legújabb statisztikai kimutatás szerint ez a csökkenés az utolsó három évben hihetetlen mértékben növekedett. Az olasz borok behozatala 1910-ben 14.728 hektolitert tett ki (hordóbor), 1911-ben 6553 hektolitert, míg 1912-ben csak 3987 hektoliter az összes hordóbor, amit Olaszország monarchiánkban szállított. Egyáltalában Olaszország borkivitele az utolsó három évben csökkenést mutat más országokba is és kivitele csak Lybiába, Brasiliába és Uruguayba emelkedett.

— **Az osztrák államvasutak teljesítményei.** A cs. kir. osztrák államvasutak üzemében lévő összes vasutak a saját és idegen kocsikkal 1913. február havában 518.108.810 (illetve az év első két hónapjában összesen 1.048.079.574) tengelykilométer teljesítményt mutatnak.

— Halálraítelt gyilkos. A rovignói es-
kütszék tegnap kötél általi halálra ítélte Vi-
tassovics Antal 27 éves földművest, aki a
sógorát Dikovics Benjámin örökösödési
kérdések miatt agyonlőtte.

— Adószedés a végtelenségig. Szerbia
a meghódított területeire teljesen bizonyta-
laná teszi a kereskedelmi forgalmat. Lehető
és lehetetlen címen a legképtelenebb adóval
sújtja az oda bekerült árukat. Így Monasz-
tírból ezt jelentik: A Manasztírba érkező
árak, tehát a Szalonikiból érkezők is, a szer-
bek által megszállt területen való belépés-
kor a 11 százalékos vámot fizetik még akkor
is, ha a bevívó cég ezt a vámot Szaloniki-
ban már megfizette. A kétszeres vámszedés
miatt való felszólalást a szerb vámhivatal
csak akkor veszi figyelembe, ha az áru már
a hajóokmányon ezzel a jelzéssel van ellát-
va: via Salonique, transit pour Monastir.
De ez a jelzés csak akkor lehetséges, ha a
monastiri cég közvetlenül rendelte az árut
Európából. Már pedig a monastiri cégek leg-
többje csak Szalonikival dolgozik. A 11 szá-
zalékos (illetve 20 százalékos) vámon felül
még kell fizetni a hadiadót amelyet ott
„octroi-nak” neveznek. Ez az octroi ép azo-
kat az árukat sújtja legjobban, melyek Ma-
gyarországból mennek Szalonikin át Mo-
nasztírba. A vámon és octroi kivül a város
még városi octroi-t szed. Természetes, hogy
ilyen körülmények közt a „határokon”, a
melyek az egyes okkupáló államok szféráit
elválasztják, nagyban üzik a csempészetet,
amely ismét erősen károsítja azokat a ke-
reskedőket, akik megfizették a vámot és az
octroi-illetékeket. A posta és távirat igen
rosszul működik. A szerb papírpénz kény-
szerárfolyama miatt az arany eltűnt a for-
galomból. A 20 frankos aranyat 87.10 arany
piaszternek, illetve 102 ezüst dinárnak és
papírpénzzel való fizetésnél 107 piaszter-
nek számítják a kereskedőknek, a detail for-
galomban a török aranyfont 122 papírpiaz-
ter, a 20 frankos arany 107 papírpiazter.

— Az amerikai hajózás favorizálása.
Washingtonból jelentik: Jól értesült helyen
szerzett értesülés szerint európai kormá-
nyok részéről a tarifabill ama rendelkezése
ellen, mely 5 százalékos vámszállításban
részesíti az amerikai hajókon behozott ár-
ukat, oly nagyszámu tiltakozás érkezett,
hogy számos pártvezér most hajlandónak
nyilatkozik ezt a rendelkezést a billből kitö-
rölni.

x Uj fogtechnikus. Novák Rezső fog-
technikus műtermet nyitott a Corso 42. sz.
alatt levő Mattiassi házban. Legújabb ame-
rikai rendszerű munka. Modern higiénia.

— Berlin-szálloda Budapesten. A főváros élete
ujból egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay-
utca 10. sz. a. megnyílt a 140 díszesen berendezett
szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Win-
kler Ottó, az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója.
A Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Mono-
pol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia
a szálló előkelő szakszerű vezetésére.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás
lift, gőzfűtés, fürdők, nagy éttermek.

— Teljes penzió napi 10 líráért. —

LIDO PENSIO Abbazia ban

A Súdstrandon a legjobb magyar otthon.
Kérjünk prospektust (Budapesten a „Remi” szálló por-
vásánál is kapható) Legmérsékeltőbb árak Kötöny
konyha, gyönyörű szobákak.

TŐZSDE.

	Máj. 19 zárlat	Mai árt. 11 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	825.—	
Osztrák hitelrészvény	627.—	
4%-os koronajáradék	82.40	
Osztr.-magy. államvasut	722.—	
Jelzálogbank	433.—	
Leszámitóbank	518.50	
Hazai Bank	285.—	
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	555.—	
Rimamurányi	717.50	
Salgótarjáni	766.—	
Közuti Vasut	650.—	
Városi Villamos	372.—	
Adria	556.—	
Déli Vasut	132.—	
Magyar Cukoripar	2855.—	
Rizsgyár	4075.—	
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Buza áprilisra	—	
Buza májusra	10.72	
Buza októberre	11.45	
Rozs 1913 áprilisra	—	
Rozs októberre	9.61	
Tengeri májusra	7.88	
Tengeri júliusra	8.03	
Tengeri augusztusra	8.14	
Zab áprilisra	—	
Zab októberre	8.50	
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	627.—	
Magyar hitelrészvény	823.—	
Osztrák magyar államvasut	722.—	
Déli Vasut	132.—	
Alpesi	991.50	
Skoda	848.—	
Osztr. koronajár.	83.60	

Telefonzavar miatt nem érkezett.

Fiumei és trieszti értékek:	Legutóbbi köté- sek átlagár.
Fiumei 4%-os kölesönkötv.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	293.—
Fiumei Népbank	112.—
Litorale Bank és Takaréksz.	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Inefficienter” tengerhajóz.	500.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1400.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1100.—
Orient tengerhajózási társ.	1300.—
Ált. Forgalmi r. t. régi	1900.—
Magyar Olajgyár	1800.—
Austro-Americana	292.—
Navigazione Libera Triest	643.—
Osztrák Lloyd	584.—
Stabilimento Tecnico	9850.—
Ampelea Szeszáró Rt.	436.—
I. Trieszti Rizsgyár	717.—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	431.—
Spalato Portland Cement	396.—
Assicurazioni Generali Nap.	891.—
Finzione Adriatica	3910.—

APOLLO SZÍNHÁZ

Igazgató: TROPFAUER ÁRMIN

Via Alessandro Volta 6 (A De la Ville
és az Imperiaál szálló közötti utcában).

Május 16-tól 31-ig

Szenzációs műsor!

Jaques Brown

a legjobb német tánckórikus.

Lónyai Annus

táncosnő

Palme Paula

soubrette

Steidler Franz

kórikus hasbeszélő

Mele Adrien

nemzetközi diseuse

Goltz Giza

orosz táncosnő

Newsky kettős

angol táncakrobaták

Vajda Emma

magyar énekesnő

Orloska Szidi

népdalénekesnő

Walden Grethe

művészi táncok

Szkecs

Előadás után

Kabaré szabad bemenettel.

Telefon — Távirat.

TELEFONZAVAR.

Ma ismét telefonzavar volt a budapest-
fiumei vonalon. E miatt csak távirati érte-
süléseinket adhatjuk.

Perczel Dezső temetése.

BONYHÁD, máj. 20. Ma délben temet-
ték nagypompával Perczel Dezsőt. A sir-
ná K. Huen-Héderváry mondott beszédet, a
ki letette a munkapárt koszorúját. A Ház
névében Beöthy Pál alelnök bucsuztatta el
Perczelt.

Hazai a királynál.

BÉCS, május 20. Hazai Samu báró hon-
védelmi miniszter ma délben kihallgatáson
volt Schönbrunnban a királynál, akinek a
nagy port felvert várpalotai birtokvásárlás-
ról tett jelentést.

Jakabffy visszalépése.

BUDAPEST, máj. 20. Egyes lapok azt
a hirt közlik, hogy Jakabffy Imre felügyi
államtitkár leköszön állásáról. Illetékes hely-
ről ezt a hirt megcáfolják.

József főherceg autója.

BUDAPEST, május 20. József főher-
ceg ma reggel anyósát: Gizella főhercegnőt
automobilon a keleti pályaudvarra kísérte.
A Rákóczi-úton az autó neki ment egy vil-
lamos kocsinak. A villamos két ablaka be-
zuzódott, az autó sárhányója eltört, de sem
az autóban ülőknek, sem a villamosban le-
vőknek nem esett bajuk.

Öngyilkos gróf.

BUDAPEST, máj. 20. Keglevich László
gróf, Keglevich Gyula gróf és neje, szül.
Karátsonyi grófnő 25 éves fia, ma hajnal-
ban a városligetben, a Park-club közelében
egy padon ülve főbe lőtte magát. Azonnal
meghalt. Tettének oka — állítólag remény-
telen szerelem.

Ferenc Szalvátor Triesztben.

TRIESZT, május 20. Ferenc Szalvátor
főherceg tegnap délben Triesztbe érkezett
és délután 3 órakor hajón Brioniba utazott.

Katonák szabadsága.

BÉCS, május 20. A Militaerische Rund-
schau jelenti: A boszniai, hercegovinai és
dalmáciai csapatoknál a legénység nyolc
százalékát turnusokban 14—14 napra sza-
badságozzák.

Elek Pál kihallgatása.

BADEN, máj. 20. A itteni járásbíró-
hoz ma érkezett meg a budapesti kir. tör-
vényszék megkeresése Elek Pál kihallgata-
sára vonatkozólag. A járásbíró tanu-
nyozni fogja az ügyet, aztán megidézi a
feleket.

Verekedés a bécsi egyetemen.

BÉCS, május 20. Tegnap délután az
egyetemi ifjak német és zsidó nemzetiségű
hallgatói csunya verekedést rogtatóztek.
Rengeteg sokan megsebesültek, a rendőrség
kilenc egyetemi hallgatót letartóztatott.

Békekövetek Greynél.

LONDON, máj. 20. Sir Edward Grey
külgügyiállamtitkár tegnap délután a külügy
minisztériumban a békekövetek tisztelgését
fogadta.

Az orosz-francia flottaszövetség.

PÁRIS, május 20. A Figaro szerint Lebris altengernagy a tengerészeti vezérkar főnöke Pétervárra utazott, hogy folytassa és kiegészítse azokat a tárgyalásokat, amelyek az orosz és a francia flotta végleges együttműködésére nézve a múlt nyáron kezdeményeztek, amikor Lieven tengernagy az orosz tengerészeti vezérkar főnöke tett Párisban látogatást. A Jeanne d'Arc páncélos parancsot kapott, hogy menjen Kronstadtba és Lebris tengernagy ottidőzése idején maradjon ott.

Vilmos császár megkegyelmezett.

BERLIN, május 20. A Wolf-ügynökség értesülése szerint Vilmos császár kegyelmi uton elengedte a kémkedésért elítélt Brandon és French angol katonatisztek és Stewart angol ügyvéd hátralevő várfogságbüntetését.

Tripolisz pacifikálása.

ROMA, május 20. A Stefani-ügynökség jelenti Benghaziból: Mambretti tábornok dernai távirata szerint e hónap 16-án reggel elfogyott az Ettangiban levő ellenséges tábor kifürkészésére. Elkiseredett haren után elfoglalta az ellenségtől megszállott Száidi Garba és Rasch el Ain magaslatokat. Pihenő közben, déli egy órakor az ellenség oldalba támadta az olaszokat a martubai arab tábor felől. Az elkiseredett haren az olasz tartalékesapatok akcióbájlépése után az ellenség vereségével ért véget. Csapatok rendben visszatértek Dernába. Az ellenség súlyos veszteséget szenvedett. A mi veszteségünk is érzékeny, de eddig nem lehetett még pontosan megállapítani.

Házasság és szövetség.

PÁRIS, május 20. A Newyork Heraldnak jelenti Rómából: Olaszország és Románia között létrejött a szövetségi szerződés és a két állam ezt a kötést a két uralkodó család frigyével fogja megpecsételni. Az olasz királyi pár elsőszülött leánya, Jolanda hercegnő jegvet fog váltani Károly román herceggel. A konstantinápolyi olasz ügyvivő a portán tárgyalásokat kezdett, amelyeknek az a céljuk, hogy Olaszország szövetség lépjen Törökországgal és így Törökországot bevonja a hármasszövetségbe.

Horvát ügyek.

ZÁGRÁB, május 20. Egy, a királyi biztoshoz közel álló lap közlése szerint a királyi biztos a horvát kérdések megbeszélése végett a jövő héten a miniszterelnökhöz Budapestre utazik. Budapestről e hirt megárfolják. A királyi biztos jelenleg Bécsben tartózkodik.

A francia parlamentből.

PÁRIS, május 20. A hadügyminiszter a ház tegnapi ülésén egy törvényjavaslatot terjesztett elő, mellyel a 1910-es évfolyam visszatartásával kapcsolatos költségek fedezésére 400 millió frankot kér. A szélso baloldal a javaslatot kedvezőtlenül fogadta.

A békekonferencia.

LONDON, máj. 20. Az angol külügyi kormány rossz szemmel nézi a békeszerződés aláírásának halogatását. A nagykovertési konferencia holnapi gyűlésén állítólag új javaslatokat fognak tenni, hogy alá lehessen írni a szerződést. A békekonferencia első ülése még nincsen kitűzve. Ha a szerb, görög és montenegrói megbízottak ragaszkodni találnak követeléseikhez, akkor Bulgária függetlenül szövetségesektől kész Törökországgal külön be-szerződést kötni.

Esszad pasa beteg.

BÉCS, május 20. Durazzói jelentések szerint Esszad pasa Tiranóban megbetegedett és betegsége miatt a krojaj albán gyűlekezeten sem vehetett részt.

Gesov nyilatkozata.

SZOFIA, máj. 20. Gesov miniszterelnök több képviselő előtt úgy nyilatkozott, hogy a bolgár kormány nem tart bonyadalnaktól mert Belgrádból kötelező megnyugtatóst kapott, hogy Szerbia is kívánja a békés megoldást. Bulgária nem fog lemondani a hódított területekről, mert amit fegyverrel megszállott, azt örök időkre meg fogja tartani.

Abdul Hamid vagyona.

KONSTANTINÁPOLY, máj. 20. Mahmud - - - pasa nagyvezér az utolsó napokban többször meglátogatta Abdul Hamid exszultánt. Ezek a látogatások Törökország zilált pénzügyi viszonyaival tuggnek össze. A porta pénzt szeretne kapni a volt szultántól, akinek külföldön nagy letétjei vannak, de ismeretlen helyeken.

Esszad basa és Dsavid serege.

KONSTANTINÁPOLY, május 20. Esszad pasa és Dsavid pasa albániai csapatait csak a békeszerződés aláírás után fogják visszahozni mert Bulgária tiltakozott az ellen, hogy még a prelimináris békeföltételek aláírása előtt Törökország kivonja seregét Albániából.

Törökök elszállítása Albániából.

KONSTANTINÁPOLY, május 20. A törökök hazaszállítása elé most a görögök kik ebbe eleinte beleegyeztek, akadályokat gördítettek. E miatt két hatalom az athéni kormánynál lépéseket tett.

Az összes csapatokat Beiruthnál teszik partra a betegeket kivéve, kiket Ismidre hoznak. Azt az eredeti tervet, hogy a törökök egy részét a Fekete tenger kikötőiben tegyék partra, Bulgária ellenvetése miatt felhagyták.

A balkánszövetség bomlása.

BÉCS, május 20. A bolgár félhivatalos „Mir“ nézete szerint Bulgáriának tekintettel a szövetségesek folytonos fegyverkezésére, nem igen szabadna csapatait továbbra is Csataldzsánál tartania. Semmi célja annak, — írja a Mir — hogy Bulgária szemfényvesztés képpen továbbra is mint balkánszövetséges szerepeljen.

Szerbia követel.

BELGRÁD, máj. 20. Irányadó körök véleménye szerint, Szerbia nemcsak hogy nem enged abból az álláspontjából, hogy a szerb hadsereg által megszállott területek Szerbiáé legyenek, de követelni fogja Bulgáriától, hogy a nagy áldozatokkal szemben újabb területi kárpótlást is kapjon.

Ujabb összeütközés.

SZALONIKI, máj. 20. Samauli mellett, ahol bolgár és görög csapatok táboroznak, tegnap félreértésből összeütközés történt, a mely azonban — szerencsére — hamarosan véget a nélkül, hogy nagyobb baj történt volna.

Fehérvarrónó elvállal mindennemű

varrást. Munkáért a házhoz megy.

Cim a kiadóban.

Fiatal gyakornok

irodába, kezdő fizetéssel szép irással felvétetik. Cim a kiadóban.

Tengeri fürdő Lusinpico Cigale Strand-Hotel és Bellevue penzió - Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

Horvátul és Olaszul

értő fiatalembert, aki jól számol, felvesz helybeli gyári részvénytársaság. Előnyben részesül az, aki a bérelszámolásban és betegségyező ügyekben jártas. Irásbeli ajánlatokat „Törökív“ jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja.

Ekszer - arany - és chinaezüst - áruk

Steiner Ferencz

Fiume, CORSO 35.

Telefon szám 206.

dús választéban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

VENEZIA**HOTEL PENSION VENIER**

San Marco Ponte Goldoni. Szobák 2 1/2 lirától, teljes ellátás napi 8 lirától feljebb. Német kiszolgálás.

„A TENGERPART“ telefon sz. 229.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtetlen családifőnk

Walter Ferencz

máv irodakezelő

betegsége es temetése alkalmával fajtalmunkban osztozkodtak, különösen Dr. Schwalba Antal ápoló orvosnak, az elhunyt vasutas kartársainak, a Ganz Danubisgyár tisztviselőinek, Hoffou és Contento családoknak stb. stb. szívünk mélyéből mondunk e helyen soha el nem múló, hálás köszönetet.

FIUME, 1913 majus 19-én.

A gyászoló család.

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

ABBZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:
(Hötes arrivés hier:)

Adler Dezsőné Szeged	Szegő
Avedik Félix dr. Budapest	Viktória
Amon Arsén Budapest	V. Erminia
Ambrus Alajos Budapest	V. Erminia
Bilicki Ferenc Komárom	Securanstalt
Bartosek József Brunn	Zitta
Bahmer Adolf Wien	H. Stefanie
Baross Géza Budapest	Grand H.
Berger Sándor Budapest	Breiner
Balsch Theodor Bukarest	Wienerheim
Bochmann Paul Berlin	Wienerheim
Boh Soucek Pardubice	Millna
Cziklay Jánosné	Szegő
Draskovich Lajos Kalocsa	Royal
Deutsch Mária Slatina	Stefania
Deckert Ede Wien	Grand H.
Drohojowski Marie grófnő	Tulkowice
Dalay József Budapest	Broniczky
Damm Sidonie Bielitz	Vécey
Dedinsky Béláné Budapest	Wienerheim
Darvas Aladár Budapest	Mignon
Draskovics Lajosné Kalocsa	Jolanda
Drecker József dr. Aachen	Viktória
Engel Düsseldorf	Augusta
Englberger Matilde Berching	Palace
Eliás Anna	Plesch
Eckstein Adolf Budapest	Breiner
Fischer Auerbach Julius Wien	Breiner
Fiedler Richard Graz	Lederer
Fritocher Alois Strassburg	Lokey
Friedrich Imre dr. Budapest	Hammer
Filke Theodor dr. Frankfurt	Bristol
Grünberger Sándor Budapest	Plesch
Gergely Ede Budapest	Riviera
Gutmann Friedrich Wien	Vécey
Gruics Molán Ujvidék	Wienerheim
Goldberg Albert Brody	Securanst.
Goldberg Klára Brody	Hausner
Gyárfás József Magyaróvár	Hausner
Glinzki Karl Köln	Splendit
Grohanska Jeanne Varsó	V. Auguszta
Haase Bruno Charlottenburg	Stefania
Haas August Eisfeld	Stefania
Hoffmann Andre Wien	Stefania
Hetényi Elek Budapest	V. Neuhausler
Haendler Imre Budapest	Securanst.
Havoanek József Prága	Hammer
Hacova Betta Prága	Landr
Hanke Rikárd Wien	Laackner
Hoffmann Simon Budapest	Lederer
Irrgang M. Kiel	Riviera
Ilnazski Vera Moszkva	V. Herkules
Jaksic Niko Zagreb	Quarnero
Kalmus Eugén dr. Wien	Lokey
Katz Rudolf Budapest	Grand H.
Kally Frigyes Budapest	Riviera
Kálmán Lili Budapest	Lederer
Klein Sándorné Nagyvárad	H. Savoy
Korkosinszki M. Tchenk	Vécey
Kelemann Karl Amerika	Wienerheim
Kwilecka Zsófia és Mária grófnők	Hermitage
Kaufmann Salamon Budapest	Speranza
Loibl Richard Wien	Hausner
Lübeck Vanda Wien	Speranza
Lécsán Róza Bukarest	Nenes K.
Licht Gusztáv Lodz	Szegő
Mauritz Wilhelm Budapest	Plesch
Mitfeld Max Grác	P. Hausner
Maag Eduard Zágráb	Posthorn
Mme Valensek Pressnitz	Lokey
Mme Jenélik M. Pressnitz	Quarnero
Mielnicki József Lemberg	Quarnero
Mme Schürmann München	Viktor
Mengl Fan Vrsoko Myto	Bellevue
Manolin Alexander Románia	Landr
Magyar Emma Belisce	Riviera
Neuburg Baldian Wien	Stefania
Machnitsch Rudolf Trieszt	Schanzer
Márkus Wilhelm Prága	Lokey
	V. Abbazia

Myszkorowski Czestan Lublin	V. Adria
Neufeld Mihály Budapest	Al Mare
Proháska Antoni Lemberg	Plesch
Pelzer Armin Ujpest	Securanst.
Raetz Gusztáv München	Bellevue
Radnai Arnold Budapest	Palace
Rosenblatt Mór Wien	4 Jahreszeiten
Rámer Frigyes Budapest	Slatina
Rosenfeld Vége Belisce	Stefania
Reinhold Jergitsch Klagenfurt	Bristol
Róth Izidor Budapest	Lederer
Schönfeld Szipónia Temesvár	Lederer
Székely Ferenc Budapest	Lederer
Sule J. Prága	Millna
Schöngut Siegfried Bielitz	Wienerheim
Schluckkam Irén Bielitz	Wienerheim
Schwing Karl dr. Schlüsselburg	Landr
Sturm Friedrich Breslau	Posthorn
Steinbrecher Rudolf dr. Budapest	Neues K.
Szekerka András Losonc	Securanstalt
Szilágyi Ignác Kiskőrös	Pens. Schlosser
Simon János Székesfehérvár	Securanst.
Schön Lajos Budapest	Hammer
Schöngut Siegfried Bielitz	Hammer
Sauer Károlyné Wien	Speranza
Steinberg Abraham Budapest	Securanst.
Svastics Nándor dr. Kaposvár	Palace
Strasser Imre dr. Budapest	H. Stefanie
Spitzer Gusztáv Budafok	Lokey
Timmann Ernst Posen	Palace
Turniszki Zlata Zágráb	Morance
Tóth Mihály Csikszereda	Securanstalt
Tauszky Albert Budapest	Riviera
Vidor Henrik Zágráb	Securanst.
Villány István Arad	Lederer
Velichova M. Kral	Millna
Vladyka Marie Letmeritz	V. Steinacker
Weisz Manuel Budapest	Securanstalt
Wolf Oszkár Maehren	Grand H.
Waldek W. A.-Kosteleo	Laackner
Willhelm Hilde Wien	Miramare
Waldek Fr. Plotiste	Landr
Weisz Ida Budapest	Hausner
Weisz Margit Budapest	Hausner
Weinek Ludwig Wien	Lokey
Wecerek Franz Wien	Willa Richter
Weiss Gyula Budapest	H. Stefanie
Zombory Laurentius Sófalva	Augusta
Zivotzky Johann Wien	Posthorn
Zmek Alois dr. Bród	Landr
Zabka Ferenc Vác	Justi Miran
Zitta Karl Wien	Lokey

CIRKVENICA.

Therapia pavillon.

Elsőrendű kávéház. Kitűnő italok
fagylalt, hideg felvágott stb. Olcsó árak.

Hutter Ferencz

a fiumei De la Ville volt főpincére.

Lido - Venezia

SPLENDID-HOTEL

(Villa Principessa Giovanna.)

Elsőrangú szálló 100 szobával. — Kitűnő
:: konyha. — Penzió 11—15 lira. ::

—«o»—

Hotel Pilsen Meublé

110 szobával 3 lirától személyenkint. Lift,
fürdők.

Motorsónak

Caprani G. tulajd.

Minden a kihordás vagy a szétküldés
körüli felmerülő panaszt telefon, vagy leve-
lezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk be-
jelenteni.

Weiss M. Tavaszi idény.

Uj, üveggel fedett ter-
münkben ki vannak már
telve nagy választékban a
legujabb női ruhaszövetek

Angol szövetek dupla magasság, méterje
K 2.—

Angol szövetek dupla magasság, modern
minták méterje K 2.70 és 3.30

Voil szingyapju, dupla magasság méterje
K 1.95

Selyem bluzoknak, elegáns minták méterje
K 2.—

Liberty. tiszta selyem, minden színben m.-je
K 2.50

Marquissette, garantált színek méterje
K —.48

Levantine szegéllyel, legujabb minták m.-je
K —.60

Kávészaklat 6 szalvétával
K 3.—

Chiffon fehérneműek jó minőség drbja 10
méter
K 5.40

Bonne Femme tullból, fodorral s rávarrás-
sal méterje
K 4.—

Ágy- és asztalkészletek, 2 ágy és 1 asztal-
terítő
K 9.50

Női harisnyák, sima á jour
K 1.—

Női ingek, kézi himzéssel
K 3.—

Férfi nyakkendők, tiszta selyem
K 1.—

Kötények gazdag választékban
K —.50

Keztyük, bőrutánzat
K —.50

Aljak tiszta selyemből
K 8.50

SZABOTT ÁRAK!

Gazdag választék honi és külföldi
uri ruhaszövetekben. Konfekciók, alsó-
ruhák, ingek, nyakkendők, kartonok,
vásznak, szönyegek, linoleum, himzések,
csipkék, szallagok és minden kellekek-
nek való cikk.

Naponta új érkezések.

Tisztelettel

WEISS M.

FIUME, CORSO 11.

Trieszt Corso 9.

KÖZGAZDASÁG.

—0—

Gazdasági remények a háború után.

Nyugodt lélekkel mondom, hogy nem olvastam a balkán háborúval kapcsolatosan a gazdasági fejlődést illető kitünőbb és helyesebb megfontolást, mint aminőnek Wekerle Sándor dr. volt miniszterelnök, a N. Fr. Pr. Pünkösdi számában ad fentebbi című kiadványát.

Tökéletesen helyt áll ama felfogása, hogy a mai politikai konstelláció mellett, európai bonyadalmaktól többé nincs mit tartani és hogy a hosszú időn át nyomasztóan érzett bizonytalanságot most egy gazdasági békés fejlődés, virágzás követi. Ily értelmű haladást remél Wekerle, nem pusztán a hadi viszonyok kimerültsége révén, hanem főleg azért, mert a nagyhatalmak fegyveres beavatkozásától oly időben nem tart, amikor alig van mit nyerni, de amikor sok a kockáztható, az elveszithető. A balkán nemzetek, mondja, nem lehetnek a jelen exponensei. A Balkán a Balkáné. Ezen határon túl se más, se mi nem mehetünk. Tulmenés a casus belli, hol sokat lehet veszteni, de vajmi keveset nyerni. Nagyszerű a fejtegetés ott, ahol az író saját erőnk konszolidálásáról beszél és a presztige politikának még gondolatait is irtózik. Helyesen, mert a világpolitikában minden állam prestige csak annyi, amennyit kardjával meg tud védeni. Prestigeponkjából való véröntés perhorreskalandó, mert askulumi, pyrrhusi győzelemhez vezet. Helyes volt az Albániába való bevonulás fenyegetőzése, de még helyesebb a tervnek kezd pillanatban való eljuttatása. Készek voltunk bevonulni, de nem vonultunk be, mert a monarchiának semmi szüksége arra, hogy Olaszországgal szemben a surlódási felületeket bővítse, tágrítsa.

Wekerle a békés időktől reméli gazdasági megerősödésünket és haladásunkat; a Balkánra való kivitelünktől, az új politikai konstelláció következtében azonban vajmi keveset tart. Ez valószínűtlen, mert ami az egyedre áll, az szerintem helyes az állam szempontjából is. A kölcsönös gazdasági érdekek — die Energetik in der Wirtschaftsentwicklung — mindig megértésre lel.

A balkán államok a tőzsomszédokkal megértik egymást. Tout comprendre c'est tout pardonner és mihelyst gazdasági érdekből megértjük egymást, elfeledik azt, amit korábban politikai érdekből megérteni nem tudtak, vagy tudni nem akartak.

„A háború okozta depressziót közelfekvő okokból rendszerint virágzó gazdasági élet”; önként értendő tétel ez, mert ezen hiány pótlandó. Ámde az ily felvirágozás manapság nem lehet már ideiglenes, nem múló jelenség. Az új javakat alkotó munkás, lent a Balkánon, rendszeres fizetéshez jut és pénzzel kezében növekedett szükségleteit fedezi. E fedezeti kereslet nyugvó energiákat ébreszt fel, mit ipar és kereskedelem ellátni siet. Emelkedik tehát a földművelés, ipar és kereskedelem és a forgalom létrejött köre, nemhogy megszűnnék, hanem egyre tágul. Ezért téves is némelyik pénzügyi exponens ama nem ritkán olvasható kijelentése, hogy a nagy konjunktúra meghaladott álláspontra a visszfejlődés megindult. Az ily kijelentés csak gazdasági naivitás árul el. Visszaesés csak ideiglenes lehet, a Hochkonjunkturának nincs határa, mert az emelkedő szükséglet ezt napról-napra növeli. Ami 30 év előtt Hochkonjunktúra volt, az még a mai Tiefkonjunktúra szintjén alatt is áll.

A pénz drága volta szerintem nem agályosító momentum. Fejtegetésekbe itt nem boesátkozhatom, mert tulajdonképpen tárgyatól messzire vezetne. De ha hiba van a kréta körül — amint, hogy tagadhatatlan van — az annak oka, hogy a pénz két világszerte félreismerik, illetve semelyes politika eddig fel nem ismerte, noha a teoria e téren az utolsó tizenhárom évben hatalmasan haladt. Ámde a hibás megtekintést, mint fait accompli elfogadva, merem állítani, hogy a gazdasági fejlődést a drága pénz feltartóztatni nem fogja. Gátolja némi leg, amint Wekerle helyesen megjegyzi, de fel nem tartóztathatja. Szerintem a gazdasági fejlődés megvolna akkor is (talán megvolna a mainál nagyobb mértékben, ha tesszem fel, a pénz fogalma az emberi agyból hirtelen kiesnék, — kiesnék, mintha sosem létezett volna. Kiesnék, mint a esere eszköze, kiesnék, mint hylikus vagy litikus fogalom. De másrészt tény, hogyha, a Balkánon a szükségelt pénz rendelkezésre állana, ott a fejlődés is gyorsabb tempóban haladna.

Hogy a „Törökországba“ való kivitelünk a jövőben megcsappan, azt magam is valószínűnek tartom. Tartom ama érvek alapján melyeknek Wekerle ad kifejezést, de még inkább, mert mi ezentúl „Törökországtól“ földrajzilag távolabb esünk, míg a tengeren fekvő államok a hajóépitmények felődésével oda mindkönnyebben gravitálnak. A gazdasági érdek itt is megérti egymást, a konkrét esetben a mi rovásunkra Ámde kárpótól majd bennünket, ugyancsak a mondott okból kifolyólag, a hozzánk közelebb eső „Balkán államok“ megnövekedendő szükségletének fedezhetése Itt a domináló szerepre mink vagyunk hivatva. Vajjon betöltjük-e. Qui vivra vera.

Ungár Miklós.

Winkhofer Sándor
„Eintracht“ vendéglője

Trieszt Via Coreneo 15.

Magyar konyha. Magyar tulajdonos. Kitűnő, hamisítatlan italok. Jutányos árak.

Ez a „Muki“

Művész

szájharmonika dobbal

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A dalokat a művész harmonikán játszik, míg a valódi bórrel ellátott dob csak kísérettől szolgál. Ára tokkal és egy mesés ajándékkal együtt

csak 4 korona.

Wagner a „Hangszer-Király“

országszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában, Budapest, József-körút 15. Árjegyzék ingyen.

Óvás: Figyeljünk jól a pontos címre és a házszámra.

Hattyu gőzmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) fiókot nyitott a Via Goldoniban (a Dubravčić házban). Kifogástalan szép gallér, kezelő ing- függöny- és bluztisztítás klór nélkül. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

ADRIK szálloda és étterem

Adamič - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasúti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitűnő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

SCHÖN I. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN I.

Via Carducci 12. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (manicúr, villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcbán levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefonszám 11-89.

Tudja Ön már,
: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és melihurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás ellen valamint használható a rossz levegőjű betegségek levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag! Budak D. gyógyszerárában

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

Parfumerie „HEZ“ illatszertár.

Háztartási, kozmetikai és kőszerezeti cikkek nagy raktára. Nagyban és kicsinyben. Budapest VIII. Losonci-utca 13.

Reklámunk óriási eredménye

ujabb reklámakcióra ösztönöz, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb és szembezőkőbb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyajánlatunk:

1 csoport 2 kor. 50 fill. (19 darab)

1 dr. üvegtégely francia arc- és kézfi-nomító

1 db. francia szappan (bármely illatban)

1 üveg francia parfüm (bármely illatban)

1 üveg francia brillantin (bármely il-latban),

1 könyv (60 lap) angol pouderpapír

1 csomag dr. Heider-féle fogpor

1 db. francia fogkefe (csontnyéllel)

1 csomag amerikai Shampoo hajmo-sópor

1 üveg valódi Johann Mária Farina kölnivíz

10 db. szekrény- és ruhaillatosító (fran-cia Sachet-lap)

összesen 19 darab 2 kor. 50 fillért.

Szállítások naponta eszközöl-
tetnek. Szétküldés: biztos posta-
kézbesítés érdekében vagy után-
vét mellett, minek költsége 84
fillér, vagy a pénz előleges be-
küldése ellenében, a mely eset-
ben a 2 korona 50 fillér vétel
árhor 72 fillér csatolandó. Cso-
magolási költséget nem számí-
tunk. — Tizenhat oldalas illat-
szer és háztartási értesítőnk
kivánatra ingyen és bérmentve
küldjük.

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-
Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és
Spanyolország felé.

május 17-én.

Személyszállítás Triesztből New-Yorkba:

az Oceania gőzössel május 17-én, a Martha

Washington máj 24-én, a Kaiser Franz Jo-

seph I. május 31-én.

Személyszállítás Triesztből Quebec és Mont

realba:

a Polonia május 31-én

Teherszállítás Triesztből Philadelphiába:

a Maria gőzössel május 12-én, az Emilia

gőzössel május 14-én, az Ida gőz. máj. 25-én

Triesztből Havanna és New-Orleánsba:

a Federica gőzössel május 12-én.

Patras, Almeira, Las Palmas, Rio de Ja-

neiro, Santos, Montevideo és Buenos Ayres-

be az Eugenia szem.-száll. gőzössel május

1-én, az Atlanta szem.-száll. gőzössel május

15-én. Montevideo és Buenos-Ayresbe egy

tehergőzössel május 20 és 30-ika között.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben,
Via Molino piccolo 2, szolgál.

33 óceánjáró

FORTOS!

„HEZ“ kölnivíz 1 üveg 50 fill., 3
üveg 1 kor. 30 fill., „HEZ“ kölni-
víz 1/2 liter 3 kor., „HEZ“ kölni-
víz 1 liter 5 kdr. 50 fill. „HEZ“ kölni-
víz szappan 1 drb. 60 fill., 3 drb.
1 kor. 60 fill. A minőség elsőrendű
voltáért felelősséget vállalunk.

Küldi: „HEZ“ illatszertár Buda-
pest, VIII. Losonci-utca 13. Nagy ár-
jegyzékünk ingyen és bérmentve.

NEM MIESE!

Ha pattanása vagy szeplője a mi
„HEZ“ csoda szappanunktól el nem mu-
lik, úgy pénzt kötelesek vagyunk vissza-
adni. 1 drb. „HEZ“ Csodaszappan 2 kor.
50 fill. 3 drb. „HEZ“ Csodaszappan 7 ko-
rona. Használati utasítás hozzájár. A pénz
előzetes beküldésénél portó 84 fillér.

Diszkrétan küldi: „HEZ“ illatszertár
Budapest, VIII. Losonci utca 13. Nagy ár-
jegyzékünk ingyen és bérmentve.

TÓTH JÁNOS

Magyar vendéglője

a legolesőbb Fiumében.

Via Alessandro Manzoni 10.

Köbányai polgári sör.

Magyar és dalmát bor.

MOST NYILT MEG!

BAJIN Z.-Fiume Piazza Andrassy.

Nőidivat — kéznü — és rövidárúkereskedése.

LINOLEUM

!! RITKA ALKALOM !!

Uj küldemény érkezett Linoleum-szőnyegekben,
bordírral és fémsarokkal,

150x200 nagyság K 8.50 darabja

200x250 „ K 14.— „

200x300 „ K 17.— „

Viaszkosvászon

78 cm. magas méterenként Kor. 1.70

110 cm. magas méterenként Kor. 2.10

115 cm. magas méterenként Kor. 2.50

Linoleum futók

67 cm. magas méterenként Kor. 1.60

90 cm. magas méterenként Kor. 1.10

100 cm. magas méterenként Kor. 2.50

Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedé-
sére m²-kint Kor. 2.50.

Padlók lefedését saját munkásaink által vállaljuk.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

Haas Leopold - Fiume

CORSO 6.

Figyelem!

„HEZ“ arckréme 80 fillér.

„HEZ“ arczsappan 80 fillér.

„HEZ“ arcpouder 80 fillér.

3 drb. bármelyikből egyszerre ren-
delve- a pénz előzetes beküldésé-
nél bérmentve. Diszkrétan küldi:

„HEZ“ illatszertár Budapest VIII.
Losonci-utca 13. Nagy árjegyzé-
künk ingyen és bérmentve.

Hartweg Testv.

Fiume, via Acquedotto 11. sz.

Első fiumei és tengerparti gőzruha-
festő és vegytisztító intézet. Kifo-
gástalanul fest és tisztít.

Tungsrám

drótlámpa

huzott dróttal.

!Elpusztíthatatlan!

Egyedüli magyar izzólámpa!

Gyártja az

Egyesült Izzólámpa és Villamossági

R. P. Ujpest 4.

Sürgőnycim: „Ampére“ Ujpest.

Legfinomabb

elszakíthatatlan. francia „Mimi“
férfi gummi-óvszer 1 tucat 2 ko-
rona 50 fill., 2 tucat 4 korona 50
fill., 3 tucat 6 korona. Porto 30 fil.
„HEZ“, Budapest, VIII. Losonci-
utca 13. Diszkrét szétküldés.

Risztics Milán

fodrászüzlete

Via Adamich.

(VUJA M. mellett).

Hygienikus.

Modern.

LIDO-VENEZIA CASA VENIER

a „Hungária“ szálló mögött.

Szép tiszta butorozott szobák jutá-
nyos áron 1 percnyre a najó-
állomástól és a nagy fürdőintézetből.

Villanyos világítás.

„Mercur“ kávéház

az indóházzal szemben.

Egész éjjel nyitva. - Ame-
rikai billiárd. - Figyelmes

kiszolgálás.

Tulajdonos: ZAGORC FERENC